

Šiv'a asar (17) BeTamuz [anul 5779]

17 Tamuz este data unuia din cele patru posturi care au fost stabilite în memoria distrugerii celor două Temple(am vorbit despre ele în articolul despre 10 BeTevet). În ziua aceasta a fost distrus parțial zidul Ierusalimului soldată cu o breșă care a favorizat asediul orașului, cu câteva săptămâni înaintea distrugerii celui de al doilea templu (asediul pe primul Templu a început din luna Nisan). Despre data spargerii zidului în perioada primului templu ne spune Tanachul (Ieremia 39:2 și 52:7) și Talmud Bavli că s-a întâmplat de 9 Tamuz, dar în Talmud Yerușalmi (Taanit 4:5) este scris că și la primul templu zidul a căzut de 17 Tamuz, dar din cauza situației grele au greșit numerotarea.

Postul de 17 Tamuz se numește și "Postul lunii a patra" צום הרביעי, *țom harevi'i*, luna Tamuz fiind a patra lună după sistemul biblic evreiesc. Postul începe din zorii zilei și se termină cu ieșirea stelelor. În ziua aceasta încep „cele trei săptămâni” ימי בין המצרים *imei bein hametarim*, care durează până la Tiș'a BeAv și în care se țin obiceiuri de doliu care se aspresc din zi în zi, cu cât ne apropiem de Tiș'a BeAv. Doliul crește în severitate de la Roș Hodeș Av, apoi și mai mult de la începutul săptămânii în care cade Tiș'a BeAv și apoi de Erev Tiș'a BeAv după miezul nopții și, în sfârșit, de Tiș'a BeAv, care este cel mai sever.

Hazal ne spun în Mișna, tratatul Taanit 4:6, că cinci dezastre au lovit poporul în această zi:

1. Spargerea tablelor הלוחות נשתברו *ništavru haluhot*. Pe 16 Tamuz a venit poporul la Aaron cerându-i să schimbe conducătorul, adică pe Moșe, care, după socoteala lor, trebuia deja să coboare de pe munte. Aaron a amânat decizia pe a doua zi, pe 17 Tamuz, când răzvrățiții au construit vițelul de aur și, în aceeași zi, a coborât Moise de pe muntele Sinai și a spart tablele.
2. Anularea jertfei perpetue . ביטול קרבן התמיד *bitul korban hatamid*. În Templu erau sacrificăți zilnic câte un miel dimineața și unul seara. Cohanimii au continuat să aducă jertfele și în timpul asediului Ierusalaimului, dar acest lucru până la o anumită dată care, probabil, era 17 Tamuz, când au decis să anuleze aducerea jertfelor, după cum relatează marele istoric evreu al epocii, Josephus Flavius.
3. Breșa creată în zidurile Ierusalaimului, ca urmare a asediului ordonat de Titus. În anul 70 e.n., Titus, comandantul suprem al forțelor romane, a ordonat spargerea zidurilor Ierusalaimului. Asemiul romanilor asupra Ierusalaimului a început în același an, în luna Nisan, și a durat trei luni până în luna Tamuz. După încă trei săptămâni, Ierusalimul a fost cucerit și distrus în totalitate. Despre spargerea zidurilor primului Templu se relatează în Talmud, tratatul Ta'anit 28:b și în Tanach la Ieremia 39:2 că data a fost 9 Tamuz. În acest caz asediul asupra orașului a durat cu mult mai mult, un an și jumătate începând de la 10 Tevet anul anterior (588 î.e.n., iar distrugerea Templului de 9 Av 587 î.e.n.). Din cauză că distrugerea celui de al doilea Templu este văzut ca un eveniment de mai mare gravitate, s-a stabilit o singură dată pentru comemorarea ambelor evenimente, 17 Tamuz. Și după Talmud Ierușalmi (Ta'anit 4:5) ambele date au fost 17 Tamuz.
4. Arderea Torei de Apostomus. Arderea cărților evreilor (Tora, Talmud etc.) n-a început doar în Evul Mediu prin ordine papale sau alte forțe răuvoitoare și nu doar în perioada naziștilor în Germania, ci cu mult înainte. Avem câteva povești despre arderea unor cărți de Tora din perioada celui de al doilea Templu și fiecare poate fi identificat ca Apostomus. Una este în cartea Hașmonaim1 cap.1:56 despre Antiochus

Epifanes care au găsit un sul de Tora, pe care l-au rupt și l-au ars. Se crede că numele Antiochus s-a încurcat în ebraică și a devenit Apostomus. Altă poveste ne spune Josephus Flavius despre un soldat roman care a găsit un sul de Tora pe l-a rupt și l-a ars. Și în Talmud Ierusalimi, amintit mai sus, ne este descris acest eveniment.

5. „A pus o statuie în Templu”. Și aici este o problemă de identificare a perioadei. Sunt dintre cei care spun că s-a întâmplat pe vremea celui Apostomus cu aluzie la introducerea statuii lui Zeus în Templu de către Antiochus. Există și posibilitatea să fie vorba de introducerea statuii lui Jupiter în Templu de către oamenii lui Hadrian. Dar după Talmud Ierusalimi (Taanit 4:5) este vorba de sute de ani mai devreme și anume statuia pe care a pus-o regele Manase din Iuda în Templu (2Cronici , 33:7).

Tradiții, ritualuri legate de acest post

Este un post care ține de dimineața până seara. Se acceptă foarte multe facilități, cum ar fi cele acordate bolnavilor și femeilor însărcinate. Sunt permise, de asemenea, spălatul și purtarea sandalelor. Sunt și câteva adăugări la rugăciuni.

Dacă postul cade de Șabat, cum este anul acesta, se amână pe duminică, ca, de altfel, toate posturile în afară de Iom Kipur.

„Cele trei săptămâni de strâmtorare” ימי בין המצרים *iemei bein hamețarim*

Cele 21 de zile între 17 Tamuz și 9 Av se numesc „zilele între strâmtorări” pe baza versetului din Plângeri 1:3: „Toți urmăritorii lui l-au ajuns între strâmtorări”.

Începând cu această zi severitatea doliului ținut în cele trei săptămâni, între 17 Tamuz și Tiș'a BeAv, crește. Astfel, spre exemplu, începând din 17 Tamuz (Așkenazim) nu se mai mănâncă carne sau pui, nu se bea vin (în afară de Șabat), nu se fac sărbătoriri, nu se țin nunți și nu se permite tunsul. Nu se pun haine noi și nu se mănâncă fructe proaspete. Nu se spune binecuvântarea „șehecheyanu” שהחיינו decât dacă este o bucurie ca Brit Mila sau Pidyon Haben și bineînțelese de Șabat.